

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	F. Booij	Datum	8 april 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 62691	Kenmerk	8057206
E-mail	f.booij@utrecht.nl	Onderwerp	Utrechts Herstel & Innovatie pakket
Bijlage(n)	Geen	Beleidsveld	Cultuur en Erfgoed

Geachte leden van de raad,

De bestrijding van het coronavirus vraagt onverminderd veel van alle betrokkenen in de culturele sector, toch gloort er enige hoop dankzij vaccinaties en de mogelijke inzet van toegangstesten. Fieldlabs leveren nuttige informatie over wat wel en niet mogelijk is. Het kabinet zet in op een terugkeer naar een enigszins normale situatie vanaf de komende zomer. De gevolgen voor de culturele sector zijn echter nu acuut en groot, en zullen zeker nog een flinke tijd na-ijlen.

Graag informeren wij u daarom dat wij een pakket van verschillende maatregelen hebben getroffen, die we hebben samengevat onder de naam Utrechts Herstel & Innovatie pakket. Hiermee geven we invulling aan de 7,5 miljoen euro die het Rijk aan Utrecht beschikbaar heeft gesteld voor behoud en herstel van onze culturele sector. De inzet van dit geld heeft vanwege de zware omstandigheden voor de cultuursector een spoedeisend karakter en is bedoeld voor de eerste helft van 2021. Dit pakket is een logisch vervolg op de verleende steun in 2020.

Met dit pakket dat in nauwe afstemming met de culturele sector tot stand is gekomen, geven wij tevens gehoor aan [motie: 431/2020 'Perspectief en experimenteerruimte voor cultuur en festivals'](#), om o.a. het Utrechtse Cultuurinnovatiefonds in 2021 voort te zetten en uit te breiden en aanvullend financiële steun te overwegen voor de herstart van Utrechtse culturele festivals. Ook de [Motie 209/2020: Geen stad zonder kunst, geen culturele top zonder keten](#), waarin wordt opgeroepen om ook aandacht te besteden aan de positie van broedplaatsen en ongesubsidieerde podia, en [SV36/2021 Noodsteun voor cultuur met winstoogmerk](#), waarin wordt verzocht de mogelijkheden voor steun aan culturele organisaties met een winstoogmerk te verkennen, zijn betrokken in het opstellen van dit pakket.

Noodsteun in 2020

In 2020 hebben wij middelen beschikbaar gesteld voor 'het zoveel mogelijk in stand houden van essentiële voorzieningen tijdens de 1,5 meter fase'. Deze hebben wij primair gericht op gesubsidieerde instellingen in de cultuursector en voor publiek opengestelde monumenten met toeristische of economische waarde in de erfgoedsector. Daarnaast werden ook niet-gesubsidieerde

instellingen zonder winstoogmerk en met een grote waarde voor de stad ondersteund.¹ Wij hebben ervoor gekozen om daarmee aan te vullen op de generieke en specifieke noodsteunmaatregelen vanuit het Rijk en de provincie.

In 2020 hebben we in totaal 3,7 miljoen euro ingezet aan noodsteun. Het Rijk heeft bovenop de steun die zij rechtstreeks aan een 30-tal Utrechtse instellingen geeft, onze steun voor een deel met cofinanciering aangevuld. Dat geldt ook voor de provincie Utrecht. In totaal werd 4,3 miljoen euro door cofinanciering aangevuld, waarmee in totaal 8 miljoen euro aan noodsteun is verstrekt.

2^e steunpakket OCW

Om ook in 2021 de culturele en creatieve sector te ondersteunen heeft de minister van OCW in november 2020 een 2e steunpakket voor de culturele sector van 482 miljoen euro afgekondigd. Deze steun is erop gericht om instellingen en makers in de culturele en creatieve sector te ondersteunen bij de productie van tentoonstellingen, films en voorstellingen etc. en zo de rijke culturele infrastructuur in ons land in stand te houden. Uit deze middelen ontvangen wij afgerond 7,5 miljoen euro.

In deze moeilijke tijd voor de sector willen we hiermee een stevige impuls geven gericht op herstel en een duurzame toekomst. Wij zijn het Rijk erkentelijk dat we met de gegeven steun onze Utrechtse culturele sector van de noodzakelijke extra steun kunnen voorzien. Maar we realiseren ons terdege dat met de inzet van deze middelen niet alle noden in de gehele sector worden geledigd.

Met dit brede steunpakket bouwen we voort op de steun die verleend is in 2020 en spelen we in op de meest actuele behoefte aan ondersteuning zoals opgehaald uit de sector. Naast behoud van essentiële voorzieningen, waar de steun in 2020 met name op gericht was, gaat het in dit pakket ook om stimulering van herstel en innovatie. Daarvoor zetten we de rijksmiddelen in uit het tweede steunpakket van OCW. Deze rijksmiddelen zijn in de decembercirculaire 2020 definitief geworden. Dat was niet meer op tijd om deze middelen op te nemen in de programmabegroting 2021. Bij de eerstvolgende technische begrotingswijziging zullen we deze middelen alsnog verwerken in de programmabegroting 2021. Het uitgangspunt van OCW is dat deze middelen in de eerste helft van 2021 ingezet moeten worden. Met dit herstel- en innovatiepakket voldoen we daaraan.

Utrechts Herstel & Innovatie pakket

Samengevat omvat het pakket van in totaal 7,5 miljoen euro, plus 0,25 miljoen euro aan gemeentelijke middelen bestemd voor de verruiming van de project- en impulssubsidies. Hieronder lichten we de verschillende onderdelen uit het pakket nader toe.

❖ Steun aan makers

Er is een grote behoefte aan het weer op gang krijgen van de sector en het ondersteunen van makers. We zetten daarom actief in op het versterken van de positie en mogelijkheden van (talentvolle) makers en culturele organisaties door:

- Een verruiming van de bestaande projectsubsidieregeling, waarmee we meer culturele activiteiten die bijzonder, vernieuwend of op een andere manier van waarde zijn voor de stad, haar inwoners en/of de Utrechtse culture sector ondersteunen. Juist in de fase dat de sector na een periode van stilstand weer culturele activiteiten waaraan grote behoefte is, kan gaan

¹ De volgende instellingen ontvingen in 2020 noodsteun van de gemeente Utrecht: Azotod, Behoud Schiller Theater, DOMunder, Catching Cultures Orchestra, Centraal Museum, Cie wordt vervolgd, Coöperatie, Ekko, De Helling, Het Huis, IMPAKT, IRC, Kunstliefde, Legendary Music, Sint Maartenparade, Mobile Arts, Museum Speelklok, Muziq, Rosa Ensemble, SHIFT, Sonnenborgh, Spoorwegmuseum, Stadschouwburg, Theater Kikker/Podium Hoge Woerd, TivoliVredenburg, Utrecht Marketing en ZIMIHC.

plannen en uitvoeren is het van belang dat er voldoende budget is om die activiteiten mogelijk te maken.

- Een verruiming van de impulssubsidiemogelijkheden, waarmee de laagdrempelige manier om subsidie aan te vragen voor een project in coronatijd onder aangepaste voorwaarden geldt voor heel 2021. Voor de culturele sector is het van belang om een laagdrempelige regeling te hebben waarin startende culturele projecten een kans krijgen. Het gaat om initiatieven die artistiek nog kunnen groeien, bijdragen aan de ontwikkeling van talent en/of een bijzondere aanvulling zijn op het aanbod in de stad. Of om creatieve initiatieven die reageren op de gevolgen van de corona-maatregelen, inhoudelijk of door de manier van (digitaal) presenteren. Met het verlengen van deze maatregel tot eind 2021 kunnen nog meer makers en organisaties op een laagdrempelige manier subsidie aanvragen voor een project in coronatijd.
- De introductie van een ontwikkelsubsidie, waarmee makers en culturele organisaties de mogelijkheid krijgen zich verder te ontwikkelen op artistiek en zakelijk-organisatorisch vlak en de impact van de coronamaatregelen in de cultuursector kan worden verkleind. Ontwikkelsubsidies zijn nodig om de veerkracht en het herstel van al actieve en talentvolle culturele organisaties en makers in de stad aan te jagen. Deze groep heeft zware klappen te verduren. In een tijd waarin het vaak niet mogelijk is om werk te produceren en presenteren, kunnen makers en organisaties zich met een Ontwikkelsubsidie richten op hun artistieke en/of zakelijke professionalisering.
- Budget voor een talentontwikkelingstraject voor de allernieuwste lichting makers die vanwege de coronacrisis geen kans heeft gehad om een beroepspraktijk op te bouwen. Het betreft recent afgestudeerden uit 2019, 2020 en 2021 van bijvoorbeeld de HKU en het Creative College. Zij hebben nog niet of nauwelijks werk kunnen maken of dat aan een publiek kunnen presenteren. In samenwerking met de provincie en relevante partners op het gebied van talentontwikkeling zoeken we een manier om deze groep makers nieuw werk te kunnen laten ontwikkelen en produceren, zodat zij kunnen dat presenteren aan de stad zodra dat weer mogelijk is. We zoeken hierbij naar samenwerkingen tussen de opleidingen, de talentontwikkelaars/producenten en de presentatieplekken (podia en festivals) in de stad en regio.
- Opdrachten aan Utrechtse kunstenaars en initiatieven in het kader van het kunstopdrachtenbeleid, die zowel aan de makers als aan het aanbod van kunst in de openbare ruimte een impuls geven. Concreet denken we daarbij aan een beeldende kunstmanifestatie in de openbare ruimte in 2022, een serie verhalen en gedichten geïnspireerd op kunstwerken in de stad en een aantal muurschilderingen in de wijken. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om de aankoop van kunstwerken door particulieren te stimuleren.
- Budget voor culturele beheerinstellingen zonder winstoogmerk zodat zij aan hun culturele onderhuurders (makers, autonome kunstenaars, dansscholen) een huurkorting kunnen verstrekken over 2021 passend bij de gemeentelijke huurkortingsregelingen.

We reserveren hiervoor een budget van in totaal iets meer dan 2 miljoen euro. Dit is inclusief de 250.000 euro resterende gemeentelijke middelen uit maatregelenpakket 1 uit 2020.

❖ **Herstelfonds voor essentiële Utrechtse cultuur- en erfgoedinstellingen**

Ook in 2021 zal noodsteun aan de sector noodzakelijk zijn, maar daarin verstrekt het Rijk naast de genoemde rijksmiddelen van 7,5 miljoen geen matching meer en is het budget voor matching door de provincie aanzienlijk beperkter. In 2020 konden gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde cultuurorganisaties zonder winstoogmerk, inclusief amateurkunstverenigingen, een aanvraag indienen om de corona gerelateerde tekorten over 2020 deels te compenseren.

Ook in 2021 maken we dat mogelijk door de regeling opnieuw open te stellen, maar nu om een deel van de verwachte netto schade over de periode van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021 te compenseren. Daarmee stellen we instellingen in staat om zodra het weer kan hun activiteiten verder op te pakken. Daarnaast willen we, omdat een aantal organisaties om uiteenlopende redenen in 2020

geen aanvraag heeft ingediend, hen de mogelijkheid bieden om in 2021 alsnog een aanvraag in te dienen om ook de tekorten over 2020 deels te compenseren.

We reserveren voor deze noodsteun- en impulsregeling voor cultuur- en erfgoedinstellingen zonder winstoogmerk (inclusief de Bibliotheek) een budget van in totaal 4 miljoen euro.

❖ **Programmeringsbudget**

Naast steun aan essentiële instellingen en subsidiemogelijkheden voor makers willen we de sector stimuleren met extra middelen voor het programmeren en presenteren op niet reguliere podia in de stad. Dit zorgt ervoor dat de drempel voor makers om te presenteren aan een publiek lager wordt, versterkt cultuurparticipatie en stimuleert de verkoop van kunst en creatieve producten. Denk aan podia, broedplaatsen, wijkcultuurhuizen, maar ook instellingen met een winstoogmerk zoals nachtclubs met culturele programmering, boekhandels en kunstgalerieën. Dit kan een krachtige impuls geven aan de Utrechtse binnenstad en andere gebieden waar (winkel)panden tijdelijk leeg komen te staan.

De maatregelen leveren voor een deel extra programma op (vooral van lokale makers). Door de crisis is veel van het bestaande aanbod doorgeschoven. Tevens zijn instellingen doorgeslagen met de ontwikkeling van nieuw werk. Hierdoor wordt het voor nieuwe makers bijzonder moeilijk een plekje te krijgen in de reguliere programmering. Daarom nemen we ook maatregelen die extra programmering mogelijk maken en bezoekers weer naar de voorstellingen lokken. Dit zal deels plaatsvinden in 2022 en daarmee ook ten goede komen aan het feestjaar Utrecht 900. In de loop van het tweede kwartaal van 2021 werken we dit samen met de sector verder uit en zal het college hierover een besluit nemen.

We reserveren hiervoor een budget van in totaal 1 miljoen euro.

❖ **Tegemoetkoming in de extra kosten bij niet-gesubsidieerde culturele evenementen**

In overleg met de Vereniging Evenementen Utrecht wordt gewerkt aan een regeling om niet-gesubsidieerde culturele evenementen te compenseren voor alle extra corona gerelateerde kosten (extra voorbereidingskosten, publieksbegeleiding en beveiliging, sanitair, spatschermen, uitgiftepunten horeca) bij evenementen die op de Utrechtse evenementenkalender staan en niet voor de eerste keer worden georganiseerd. Hiermee stimuleren we het behoud van eerder succesvolle evenementen voor de stad en haar inwoners en bezoekers.

Evenementen waar cultuur niet het primaire doel is, maar die wel een plek bieden aan cultuur zullen een gedeeltelijke tegemoetkoming in de extra kosten krijgen. Dit maakt de drempel lager voor deze evenementen om weer door te gaan en levert niet alleen cultureel aanbod op, maar ook werkgelegenheid in de evenementensector en voor de toeleverende bedrijven. Gesubsidieerde festivals worden vaak rechtstreeks extra ondersteund door Rijk en provincie en kunnen zo nodig gebruik maken van andere regelingen en kunnen derhalve geen aanspraak maken op deze regeling. In de loop van het tweede kwartaal van 2021 werken we dit samen met de sector verder uit en zal het college hierover een besluit nemen.

We reserveren hiervoor een budget van in totaal 0,5 miljoen euro.

❖ **Continueren van onze bijdrage aan het Cultuur Innovatiefonds Utrecht**

Dit fonds wil culturele organisaties en samenwerkingsinitiatieven helpen door het financieren van onderzoek, ontwerp en uitvoering van een idee/concept dat het verschil zou kunnen maken. Het fonds hoopt zo de toekomstbestendigheid van de culturele sector te helpen vergroten. Het fonds is een unieke samenwerking tussen private en publieke Utrechtse organisaties en wordt gevoed met middelen van de provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht en Amersfoort en een viertal private fondsen.

Het Cultuur Innovatiefonds ontving in de eerste aanvraagronde maar liefst 75 aanvragen in de vorm van een videopitch. Hieruit werden dertien pitches geselecteerd voor verdere uitwerking. Aanvragers kregen daarbij een begeleidingsdag aangeboden. De plannen zijn beoordeeld op mate van innovatie, samenwerking en deelbaarheid binnen de sector. Uiteindelijk is een totaalbudget van 255 duizend euro toegekend voor de uitvoering van 9 plannen, waarvan 8 afkomstig uit de stad Utrecht.

We continueren onze bijdrage aan het Cultuur Innovatiefonds Utrecht en breiden deze verder uit door budget te reserveren waarmee kansrijke innovaties verder kunnen worden ontwikkeld.

We reserveren hiervoor een budget van in totaal 0,2 miljoen euro.

❖ Grootschalige regionale marketingcampagne

Samen met Utrecht Marketing zetten we in op een grootschalige regionale marketingcampagne om, zodra het weer mogelijk is, de boodschap over te brengen dat cultuurbezoek weer op een veilige manier mogelijk is en dat Utrecht daarvoor veel te bieden heeft. De marketingcampagne wordt opgepakt samen met de andere steden uit de G4, met ruimte voor maatwerk per stad. De inzet in Utrecht is om passend bij het culturele aanbod en gericht op diverse doelgroepen een inclusief herstell bereik te realiseren.

Het budget wordt zoveel mogelijk ingepast binnen de lopende opdracht voor Utrecht Marketing.

We hebben met bovenstaande maatregelen gekozen voor een afgewogen en breed inzetbaar pakket om een krachtige impuls te geven voor produceren, programmeren, presenteren en participeren in de post-coronatijd, waarbij belangrijke criteria uit ons reguliere cultuurbeleid, zoals aandacht voor jonge makers, cultuurparticipatie, inclusiviteit en fair practice, onverkort van kracht blijven.

Culturele instellingen met winstoogmerk zoals kunstgalerieën, boekhandels, de nachtsector en evenementenorganisatoren die bijdragen aan verschillende ambities van de gemeente Utrecht (zoals: het werkplan huisvesting creatieve sector, UNESCO City of Literature of 'kracht van de nacht') bieden we een steun in de rug met activiteitenbijdragen. We kiezen ervoor om culturele ondernemers geen noodsteun te geven, maar aanvullend te ondersteunen met project-, impuls- en ontwikkelsubsidies en door een bijdrage in de extra kosten bij niet-gesubsidieerde culturele evenementen en een programmeringsbudget. Deze activiteiten subsidies kunnen worden benut wanneer de omstandigheden het ook weer toelaten voor deze culturele ondernemers om activiteiten te ontplooiën, maar kunnen ook worden ingezet in de aanloop daar naar toe. Daarnaast zijn wij blij dat het Rijk de generieke ondersteuning (NOW, TVL) heeft gecontinueerd en verbeterd voor sectoren die het zwaarst getroffen zijn. Het nieuwe garantiefonds voor evenementen maakt de risico's voor organisatoren van evenementen beter beheersbaar.

Gemeentelijke middelen 2021

Er zijn voor 2021 nog veel onzekerheden. De 2,5 miljoen euro aan gemeentelijke middelen die zijn begroot voor de eerste helft van 2021 houden we beschikbaar voor het verdere verloop in 2021. Dit bedrag reserveren we als noodsteunbudget gericht op het instandhouden van de essentiële voorzieningen in de stad.

Tot slot: Onze hoop blijft gevestigd op dalende besmettingscijfers en een spoedig loslaten van lockdowns en andere beperkende maatregelen. In samenwerking met de ministeries van OCW en VWS en de Stichting Open Nederland worden in april op kleine schaal concerten, voorstellingen en andere culturele activiteiten voorbereid die bedoeld zijn om lessen te leren uit het gebruik van sneltesten in de culturele sector. De pilots zijn verspreid over het gehele land en altijd in de buurt van speciaal hierop toegeruste snelteststraten. Voor de maand april zal in overleg met de Rijksoverheid, veiligheidsregio's en lokale bestuurders een kalender gemaakt worden waarin de planning van pilots bij podia, musea en erfgoedlocaties is opgenomen. Er wordt een wetsvoorstel voorbereid om

Burgemeester en wethouders

Datum 8 april 2021
Ons kenmerk 8057206

testbewijzen op grotere schaal in te kunnen zetten. De cultuursector staat klaar om bij te dragen aan de testlogistiek en kan niet wachten om op deze wijze alvast veilig bezoekers te ontvangen en het werk van kunstenaars en artiesten te tonen.

Zoals u allen verheugen wij ons op de tijd die dan aanbreekt: als Utrecht in al zijn culturele rijkdom weer tot leven komt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,